

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE

„Digitalna televizija u Jugoistočnoj Europi – SEE Digi.TV“

Projekt pod nazivom *Digitalna televizija u jugoistočnoj Europi – SEE Digi.TV* i njegova provedba na međunarodnoj razini započeli su 1. siječnja 2011. godine, a trajat će do 30. travnja 2013. godine.

Potpisom ugovora o nepovratnim sredstvima iz prepristupnog programa Europske unije IPA s Agencijom za regionalni razvoj Republike Hrvatske 28. prosinca 2011. godine osigurana su sredstva za provedbu navedenog projekta i u Republici Hrvatskoj u trajanju od 16 mjeseci. Ukupna vrijednost projekta iznosi 1.987.230,50 eura, od čega je 140.959,97 eura dodijeljeno Hrvatskoj agenciji za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM) i Agenciji za elektroničke medije (AEM), pri čemu Europska unija financira aktivnosti projekta s 85 % sredstava iz instrumenta prepristupne pomoći (IPA), a s 15 % sredstava sudjeluju HAKOM-a i AEM-a.

Svrha je projekta usklađivanje aktivnosti uvođenja usluga digitalne televizije u regiji jugoistočne Europe, a neki od ciljeva projekta uključuju:

- smanjivanje digitalnog jaza unutar regije u svrhu promidžbe razvoja i uvođenja novih interaktivnih usluga u postojećoj DVB-T tehnološkoj platformi;
- smanjivanje pravnih, tehnoloških i administrativnih nejednakosti u tematici projekta pomoću usklađenih pravnih, tehnološko-ekonomskih i informacijskih kampanja i djelovanja;
- smanjivanje razlika na području emitiranja digitalne televizije između zemalja Europske unije i zemalja koje sudjeluju u projektu;
- usklađivanje tehnologije i standarda koji se primjenjuju za DVB-T sustav u regiji;
- poticanje razvoja i uvođenja novih usluga za sve skupine stanovništva u regiji.

Tijekom provedbe projekta HAKOM i AEM imaju priliku učiti na primjerima dobre prakse u zemljama regije i Europske unije te sudjelovati u razmjeni iskustava u cilju usklađivanja regulacije u vezi prelaska s analognog na digitalno emitiranje, učinkovitim uporabom digitalne dividende i daljnjim razvojem radiodifuzijskih i komunikacijskih usluga.

Projekt se također bavi pitanjima digitalnog jaza i socijalne uključenosti te će na taj način dugoročno pridonijeti stvaranju regije jednakih mogućnosti.

U provedbi projekta sudjeluje ukupno trinaest partnera iz deset zemalja regije uz jednog strateškog partnera i promatrača. Partneri na projektu su uglavnom regulatorna tijela nadležna za regulaciju tržišta elektroničkih komunikacija i elektroničkih medija u svojim zemljama ili druge institucije aktivne na području informacijskih i komunikacijskih usluga: Albanija (NCRT), Austrija (RTR), Bosna i Hercegovina (CRA), Crna Gora (AEM i EKIP), Hrvatska (HAKOM i AEM), Italija (Informest i AGCOM), Mađarska (IVSZ), Makedonija (SRD), Slovenija (APEK i Sintesio) i Srbija (RBA).

Dosadašnji rezultati projekta

U sklopu provedbe aktivnosti na razini projekta pripremljeno je više dokumenata koji temeljem provedene analize daju pregled pravnog, ekonomskog i tehničkog okvira zemalja regije, sudionica ovog projekta.

Temeljem tih provedenih analiza izrađene su i određene smjernice koje imaju za cilj pomoći zemljama regije da unaprijede svoj pravni okvir, te osiguraju što „bezbolniji“ prelazak na digitalnu televiziju u tehničkom i ekonomskom smislu kao i da osiguraju pretpostavke za kontinuirani razvoj i uvođenje novih radiodifuzijskih i komunikacijskih usluga na dobrobit cijelog društva. Jedna od važnih komponenti projekta je i podizanje svijesti javnosti o digitalitaciji te se u okviru projekta razvijaju alati i metode za mjerenje svijesti javnosti kao i smjernice koje mogu pomoći zemljama partnerima u provedbi informativnih i edukativnih kampanja, posebice prema krajnjem korisniku.

Tijekom provedbe projektnih aktivnosti do sada je održano ukupno sedam sastanaka izvršnog i upravnog odbora te tehničkih radnih skupina na kojima su obrađivane teme od važnosti za uspješno vođenje i financijsko upravljanje projektom kao i za provođenje aktivnosti projekta u sklopu radnih paketa s ciljem ostvarivanja zadanih rezultata projekta. Sastanci su održani u Ljubljani, Beču, Budvi, Zagrebu, Gorici, Skopju i Sarajevu.

Do sada su na razini projekta provedene sljedeće aktivnosti i predstavljeni rezultati koji su ujedno dostupni na službenoj stranici projekta www.see-digi.tv :

I. Pravni okvir

Cilj radne cjeline pravnog okvira jest analiza zakonodavstva država partnera u vezi s procesom prelaska na digitalno emitiranje kao i priprema i provedba regionalnih smjernica koje pomažu pojedinim državama u unapređenju njihovih pravnih okvira. U svrhu što bolje korištenja digitalne dividende i njenog usklađivanja u regiji u okviru projekta pripremaju se smjernice radi lakše provedbe procesa prelaska na digitalno emitiranje uz planove sufinanciranja i financiranja za krajnje korisnike i dionike u tom procesu.

U tu svrhu pripremljen je **dokument analize postojećeg pravnog okvira** u kojem je sadržana usporedna pravna analiza zakonskih okvira za prijelaz s analognog na digitalno emitiranje u državama partnerima u projektu. Analiza je pokazala da se nacionalni zakonodavni okviri u pojedinim zemljama članicama Europske unije ili zemljama kandidatima značajno razlikuju. Zbog tih se razlika preporučuje u planiranju i provedbi prelaska na digitalno emitiranje uzeti u obzir prethodna iskustva država koje su već provele prelazak, kao i europski zakonodavni okvir za elektroničke komunikacije i audiovizualne medije.

Još jedan dokument nastao kao rezultat rada na projektu su **okvirne smjernice o financiranju prelaska na digitalno emitiranje** u kojima su predstavljene upute za izradu zakonodavnog okvira za financiranje procesa digitalizacije u državama obuhvaćenim projektom. U pripremi ovoga dokumenta došlo se do zaključka kako su okolnosti u vezi s prelaskom na digitalno emitiranje različite ovisno o pojedinoj državi te je od izuzetne važnosti

prilagoditi vrstu mjera javnoga financiranja specifičnoj situaciji u svakoj od njih. Partneri na projektu SEE Digi.TV predlažu uspostavu posebnog fonda za digitalizaciju čiji bi zadatak bila raspodjela potpora i dotacija u svrhu podrške prelasku na digitalno emitiranje. Izrađen je također **dokument o smjernicama za uporabu digitalne dividende** koji pruža odličan pregled ključnih dokumenata i uputa koje mogu poslužiti zemljama za izradu vlastitih strategija dodjele frekvencija iz područja digitalne dividende, zaštite radiodifuzije i međunarodne koordinacije frekvencija u pojasu 790-862 MHz.

II. Tehnički okvir

Radna cjelina pod nazivom *Tehnički okvir* bavi se tehničkim vidovima procesa prelaska na digitalno emitiranje kako bi se izbjeglo fragmentiranje digitalnog emitiranja u regiji.

Do sada je u okviru ove radne cjeline izrađena **procjena tehničkog okvira** u kojoj su opisane postojeće dostupne tehnologije za digitalno zemaljsko TV emitiranje i emitiranje zvuka, u kojoj su ponuđeni dodatni podaci za laboratorijska i terenska mjerenja kao i pripadajuće zakonodavstvo.

U dokumentu o specifikacijama prijamnika i testiranju usklađenosti opisane su primijenjene tehnologije sa zajedničkim pristupom koje nacionalnim institucijama pomažu u izradi tih specifikacija u pojedinim zemljama.

III. Ekonomski okvir

Izrađen je sveobuhvatni pregled strategija prelaska s analognog na digitalno emitiranje u državama partnerima. Za svaku državu pripremljene su regionalne smjernice za proces prelaska na digitalno emitiranje s prijedlogom načina na koji dalje trebaju razvijati svoje strategije.

Trenutačno dostupni rezultati obuhvaćaju **analizu nacionalnih strategija prelaska s analognog na digitalno emitiranje** koja služi kao osnova za daljnji razvoj digitalizacije u regiji.

Za svaku državu izrađene su regionalne smjernice za razvoj strategija za prelazak s analognog na digitalno emitiranje, što je dokument od posebne važnosti za države koje još nisu provele taj postupak.

IV. Obavještavanje javnosti

U okviru radne cjeline podizanja svijesti javnosti o ovoj temi, pripremljeni su **alati i metode za mjerenje svijesti javnosti** koje služe kao smjernice za mjerenje svijesti javnosti i načinu izrade odgovarajućeg istraživačkog alata. U svrhu podizanja svijesti i obavještavanja javnosti o projektu i rezultatima projekta izrađen je **Komunikacijski plan** te su pripremljene i podijeljene dvije **brošure**.

Ciljana publika komunikacije u svrhu podizanja svijesti o važnosti prelaska s analognog na digitalno emitiranje uključuje ne samo partnere na projektu već i ostale dionike, pružatelje

usluga, industriju informacijskih i komunikacijskih tehnologija, predstavnike nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela vlasti kao i stanovnike država sudionica u projektu i medije.

U okviru projekta održane su dvije međunarodne konferencije projekta SEE Digi.TV. **Prvu međunarodnu konferenciju** organizirao je, od 19. do 20. travnja 2012. godine u Trstu u Italiji, Informest u suradnji s talijanskim regulatorom za elektroničke komunikacije i medije (Agcom), regionalnim komunikacijskim odborom pokrajine Friuli Venezia Giulia (Corecom FVG) i sa svim partnerima na projektu SEE Digi.TV. Sudionici konferencije, osim samih projektnih partnera, uključili su regulatorne agencije, javne i privatne komunikacijske udruge i institucije iz Albanije, Austrije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Mađarske, Italije, Makedonije, Crne Gore, Srbije i Slovenije. Teme rasprava na konferenciji bavile su se pitanjima digitalne dividende, strategijama izdavanja dozvola i vezanim pravnim pitanjima, podizanjem svijesti javnosti u svezi prelaska na digitalnu televiziju te izazovima i prilikama digitalne zemaljske TV platforme i primjene DVB-T2 standarda.

Drugu međunarodnu konferenciju organizirao je 18. i 19. listopada 2012. godine u Ljubljani slovenski regulator APEK, ujedno i vodeći partner projekta. Glavne teme konferencije bavile su se pitanjima digitalnog jaza, dodjele digitalne dividende, mogućnosti daljnjeg razvoja zemaljske digitalne televizije, te stanje na tržištu televizije koja se emitira putem drugih digitalnih platformi.

Na skupu je zaključeno da proces digitalizacije dolazi s velikim brojem popratnih pojava na koje se treba svaka zemlja posebno pripremiti, a utjecaji tih pojava razlikovat će se ovisno o različitim specifičnostima regije i zemlje. Također, zaključeno je da je sam projekt izuzetno koristan za sve sudionike regije, jer se aktivnom i kontinuiranom razmjenom ideja i iskustava postiže visoka razina svijesti o svim pozitivnim, ali i o negativnim utjecajima digitalizacije na tržišta i pojedine skupine u društvu.

Digitalna televizija i digitalna dividenda u Hrvatskoj

Nakon usvajanja Strategije prelaska s analognog na digitalno emitiranje televizijskog programa u Republici Hrvatskoj, s glavnim strateškim ciljem isključivanja analogne televizije i potpunog digitalnog emitiranja televizijskih programa na području cijele Republike Hrvatske od 1. siječnja 2011. postupak prelaska s analognog na digitalnog emitiranje uspješno je obavljen do 5. listopada 2010. godine, kada je i svečano obilježen potpuni prelazak na digitalno emitiranje. Prelaskom na digitalnu televiziju omogućen je prijam kvalitetnije slike i zvuka, oslobođene su frekvencije za uvođenje novih programa, što otvara mogućnost povećanja ukupnog broja programa i razvoja pluralizma medija te su osigurani preduvjeti za planiranje i dodjelu pojasa 790-862 MHz mobilnim komunikacijama.

Trenutno se u Republici Hrvatskoj odašilju programi zemaljske digitalne televizije putem pet mreža, odnosno multipleksa digitalne televizije. Multipleksi A i B namijenjeni su za javni servis i za komercijalne nakladnike s pokrivanjem na razini cijele države. Multipleks D namijenjen je za komercijalne nakladnike s pokrivanjem na razini države i za nakladnike s lokalnim/regionalnim pokrivanjem. U mrežama multipleksa A, B i D odašilje se i nekoliko

novih programa (RTL2, DOMA TV, HRT3, CMC, SPTV i dr.), koji u zemaljskoj analognoj televiziji nisu bili dostupni, a pojedini lokalni programi danas su dostupni na znatno većem regionalnom području. Ukupno, multipleksi A, B i D danas nude 30 besplatnih programa. Multipleksi C i E, koristeći DVB-T2 sustav prijenosa TV signala, putem naplatne televizije („pay-TV“) komercijalnog naziva EVO TV nude oko 40 dodatnih programa u kvaliteti standardne (SD) i visoke razlučivosti (HD).

Oslobađanjem frekvencijskog spektra omogućeno je i uvođenje širokopojsnih mreža pokretnih komunikacija u području digitalne dividende 790-862MHz te je Vijeće HAKOM-a u listopadu 2012. godine tvrtkama Hrvatski Telekom d.d. i VIPnet d.o.o. izdalo dozvole za uporabu radiofrekvencijskog spektra za javne mreže pokretnih elektroničkih komunikacija na području Republike Hrvatske za frekvencijski pojas 791-821/832-862 MHz, na vremensko razdoblje do 18. listopada 2024. godine.

Ovime je Republika Hrvatska postala prva zemlja u regiji koja je dodijelila ovaj dio radiofrekvencijskog spektra za tu primjenu. Frekvencijski pojas 791-821/832-862 MHz posebno je pogodan za implementaciju LTE mreže u ruralnim, odnosno slabije naseljenim područjima do kojih nije isplativo doći drugim vrstama širokopojsnog pristupa, a ostvarive brzine prijenosa podataka su mnogostruko veće od onih u mrežama ranijih generacija (GPRS, EDGE, UMTS, HSPA).

Aktivnosti projekta do kraja godine

U okviru komunikacijskih aktivnosti Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM) i Agencija za elektroničke medije (AEM) organiziraju radionicu o digitalnoj televiziji za dionike na tržištu elektroničkih komunikacija i medija. Ova jednodnevna radionica održat će se 4. prosinca 2012. godine u Hotelu Dubrovnik u Zagrebu radi povećanja svijesti dionika tržišta o prelasku na digitalnu televiziju te mogućnostima koje se pružaju kroz uporabu oslobođenog dijela spektra tzv. digitalne dividende, a mogu pridonijeti poboljšanju postojećih i uvođenju novih usluga, te pozitivno utjecati na smanjenje digitalnog jaza.

Do kraja godine planiran je još jedan sastanak projektnih partnera na razini upravnog odbora i tehničke skupine u Beogradu s ciljem postupnog dovršetka aktivnosti u okviru tehničke, pravne i ekonomske radne cjeline te one o svijesti javnosti, kako bi se uspješno pripremili i posljednji izlazni rezultati do kraja SEE Digi.TV projekta u travnju 2013. godine.

###